

7.11.2018

Lainsäädäntöjohtaja Hanna Nordström
Hallitussihteeri Kosti Honkanen

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

Puhemiesneuvoston ehdotus eduskunnan työjärjestyksen ja eduskunnan virkamiehistä annetun lain 9 §:n muuttamisesta (PNE 1/2018 vp)

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt puolustusministeriöltä perusteltuja kommentteja otsikossa mainitun puhemiesneuvoston ehdotuksen PNE 1/2018 vp salassapitosäätelyn osalta. Puolustusministeriö on toimittanut kyseisestä puhemiesneuvoston ehdotuksesta hallintovaliokunnalle 18.10.2018 päivätyn lausunnon, jota on käsitelty valiokunnan kokouksessa 19.10.2018. Tämä lausunto täydentää aikaisempaa lausuntoa.

Puolustusministeriö esittää lausuntonaan seuraavan.

Puolustusministeriö toteaa, että asiakirjojen julkisuuden rajoitusperusteeksi puhemiesneuvoston ehdotuksessa esitetty kansallisen turvallisuuden vaarantaminen on perusteltua. Kuten eduskunnan työjärjestyksen muuttamista koskevan eduskunnan päätösehdotuksen 43 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, kansallisen turvallisuuden käsite on laaja ja ajassa muuttuva sekä täyttää sotilastiedustelunkin osalta julkisuuden rajoittamisen.

Tiedustelutoiminnan hyväksyttävyyden kannalta keskeistä on, että sitä valvotaan parlamentaarisesti. Tämä edellyttää, että parlamentaarinen valvontaelin saa riittävässä määrin tietoa tiedustelutoiminnasta niin tiedusteluviranomaiselta kuin tiedustelutoimintaa valvovilta viranomaisilta, tässä tapauksessa etenkin tiedusteluvaltuutetulta. Jotta kansallista turvallisuutta ja tiedustelutoiminnan pitkän linjan tavoitteita pystytään suojaamaan sekä tiedusteluviranomaisen virkamiesten ja kohdehenkilöiden yksityisyys sekä heidän henkensä ja terveytensä turvaamaan, edellyttää tämä luottamusta siihen, että valiokunnan saamat tiedot säilyvät riittävän hyvin suojattuina. Lähtökohtaisesti voidaan olettaa, että tiedusteluvalvontavaliokunnan käsiteltävinä olevat asiat tulevat olemaan pääsääntöisesti salassa pidettäviä, kuin taas muissa valiokunnissa julkisuuden rajoittaminen on poikkeuksellista.

Tiedustelutoiminnan luonteen huomioon ottaen kansallisen turvallisuuden vaarantamista voidaan pitää perusteltuna kynnyksenä valiokunnan asiakirjojen julkisuutta koskevassa eduskunnan työjärjestyksen 43 a §:ssä ja salassapitovelvollisuutta tiedusteluvalvontavaliokunnan toiminnassa koskevassa 43 b §:ssä. Jotta tiedusteluviranomainen voisi kertoa salassa pidettävistä asioista riittävästi, edellyttää tämä valiokunnan ja tiedusteluviranomaisen välistä toiminnan edellyttämää luottamuksellisuutta. Puolustusministeriö korostaa, että tiedustelutiedon tulee pysyä vastaavalla tavalla salassa kuin se on sotilastiedusteluviranomaisten sitä käsitellessä.

7.11.2018

Lainsäädäntöjohtaja Hanna Nordström
Hallitussihteeri Kosti Honkanen

Tiedustelutoiminnan luonteesta johtuen ei ole perusteltua, että tiedon antaminen valiokunnan asiakirjoista olisi kiellettyä, jos tiedon antaminen vaarantaisi ainoastaan merkittävällä tavalla tai merkittävästi kansallista turvallisuutta. Yksittäinen tieto ei aina välttämättä itsessään vaaranna kansallista turvallisuutta, mutta lukuisia tietoja luovutettaessa voi tietojoukko muodostua kansallista turvallisuutta vaarantavaksi tiedoksi. Tiedon hallinnan kannalta on perusteltua, että valiokunnan asiakirjoihin voidaan soveltaa tiukkaa kynnystä

Puolustusministeriö katsoo, ettei valiokuntaa koskeva julkisuuden rajoittaminen rajoitaisi parlamentaarista tai muuta poliittista keskustelua. Poliittista keskustelua pitää pysyä käymään ilman, että siinä hyödynnetään salassa pidettävää tietoa. Valiokunnassa olisivat jäseninä kaikkien eduskuntapuolueiden edustajat. Valiokunnan jäsenten valintaan kiinnitetään erityisen paljon huomiota. Tästä johtuen valiokunnan jäseniltä voidaan olettaa edellytettävän vankkaa luottamusta myös oman puoleensa osalta. Koska valiokunnan jäsenet toimivat oman puolueensa vahvalla mandaatilla, parlamentaarinen ja poliittinen keskustelu voitaneen käydä tavanomaista enemmän valiokunnassa.

Valiokunnan jäsenyys edellyttää myös koulutusta tiedustelutoiminnasta ja tietoturvasuudesta.